

**Palloilulajien
erovuomarien
pää-äänenkannattaja**

1/2012

Erotuomari - katoava luonnonvarako?

Olipa kyseessä mikä tahansa palloilulaji, missä joukkueet kilpailevat keskenään, on tarve myös erotuomarille. Joissain lajeissa on yksi, joissain kaksi ja jossakin kolme erotuomaria yhdessä ottelussa. Lentopallo-ottelussa erotuomareita on neljä, yksi päätuomari, verkkotuomari sekä kaksi rajatuomaria. Kuinka Suomen kokoisessa maassa riittää erotuomareita kaikkiin palloilulajeihin vai riittääkö? Olen toiminut erotuomarina jalkapallossa vuodesta 1998 lähtien. Neljäntoista vuoden aikana olen nähnyt paljon alkuun innostuneita aloittelevia erotuomareita, jotka ovat vuoden tai kahden jälkeen laittaneet pillin naulaan ja siirtyneet muihin harrastuksiin. Mitkä syyt tässä voivat olla takana?

Ovatko he kokeneet yleisön ja joukkueiden paineet toimiessaan erotuomareina? Varmasti ovat, sillä koen olevani paineiden alaisuudessa jokaisessa tuomitsemassani ottelussa. Erotuomarina toimimisen yksi hyvä puoli on se, että tästä harrastuksesta maksetaan! En tiedä kovinkaan monta harrastusta, missä voi jäädä plussan puolelle sijoitetun rahan ja saatujen korvausten suhteen. Onhan se mahdollista, että he ovat vain kyllästyneet siihen, että ottelut ovat yleensä iltaisin ja viikonloppuisin. Kaverien lähdössä juhlimaan he ovat jääneet kotiin, koska heille on määrätty ottelu lauantaille tai sunnuntaille. Kysymys on valinnoista ja siitä mitä itse kukin haluamme tehdä. On minullakin ollut niitä päiviä urani aikana, että ei ole kiinnostanut raahautua kentälle, jos vettä tulee taivaan täydeltä. Kuitenkin olen päättänyt hoitaa hommani, joskus tosin hammasta purren. Onko mahdollista, että he ovat tehneet jonkun virheen ottelussaan? Varmasti ovat, sillä kukapa meistä ei olisi joskus mokannut. Muistan ensimmäisiltä vuosiltani tapauksen, jolloin toimin ensimmäistä

kertaa rajatuomarina. Nostin lipun paitsion merkiksi, kun pelaaja oli linjan alapuolella ja pallo heitettiin hänelle suoraan rajaheitosta. Voitte uskoa, kuinka raskaalta lippu kädessä tuntui ja ne pelaajien sekä yleisön pilkkahuudot, jotka melkein sai tipan linssiin. Noh, sen virheen myötä opin, että rajaheitossa ei ole paitsiota enkä ole tehnyt tätä virhettä sen jälkeen. Monia muita sitten olen, mutta se on osa inhimillistä erotuomaritoimintaa. Virheitä vaan sattuu ja That's it! Useat palloilulajit jalkapallo mukaan luettuna ovat todellisessa pinteessä erotuomareiden vähyyden vuoksi. Jotkut erotuomarit piirimme alueella hoitavat jopa kahdesta neljään ottelua viikossa, oman siviilityönsä lisäksi. Paikallisen erotuomarikerhomme, Ylä-Savon erotuomarikerhon jäsenten ikähaitari on 15 – 70 vuotta. Meitä on noin parikymmentä erotuomaria, ja alueellamme pelataan useita sarjoja niin miesten kuin naistenkin puolella. Miten tähän on jouduttu? Mielestäni yksi syy erotuomareiden vähyyteen on vuosituhannen alussa käyttöön otettu pelinohjaaja sekä lasten leikkimaailma. Ennen kaikissa otteluissa H – junioreista miehiin saakka ottelut tuomitsi erotuomari, ei pelinohjaaja. Nykyisen mallin varjopuolena on uusilla erotuomareilla kokemuksen ja harjoittelun puute. Ennen pystyttiin harjoittelemaan erotuomarina toimimista pienellä kentällä ennen siirtymistä isolle kentälle. Nykyään uudet erotuomarit joudutaan laittamaan heti alkuun D12 ikäluokan otteluihin, mikä pelataan jo lähes isolla kentällä. Epävarmuus omiin kykyihin ottelun johtamiseen luovat ikäviä kokemuksia heti uran alkuun, mikä saa varmasti jotkut lopettamaan tämän harrastuksen. Miten me kokeneina erotuomareina ja erotuomarikerhoina voimme yhdessä tulevaisuudessa luoda aloitteleville erotuomareille positiivisia kokemuksia tämän lajin parissa ja saada harrastajamäärämme kasvuun? Siinäpä on meille todellinen haaste!

Riku Happonen

Sisällysluettelo

2. Erotuomari - katoava luonnonvarako?
3. Sisällysluettelo
4. Mistä tämä lehti sai alkunsa?
5. SJEL-terveiset erotuomareille
6. Erotuomariksi lajin ulkopuolelta
7. Ensimmäinen Nuija!
9. Pesäpallotuomarointi - tiukkoja pesäkilpoja ja kinkkisiä sääntöjä
10. MM-Reiska Vesannolla 20.-21.7. 2012
11. Sääntöcorneri
13. Punainen kortti!
14. Nuijan! Kansainvälinen katsaus

Nuija!-yhteystiedot:

Jos haluat osallistua lehtemme tekemiseen, tai sinulla on meille ruusuja tai risuja, ota meihin yhteyttä sähköpostilla nuijalehti@hotmail.com

T: Nuijan! yhteyshenkilöt Riku Happonen ja Paavo Martikainen

Mistä tämä lehti sai alkunsa?

Uusin Palloliiton jäsenlehti tipahti postiluukusta viimeviikolla. Selailin lehteä lävitse ja huomasin, että erotuomareista tai erotuomaritoiminnasta oli kyseisessä julkaisussa ainoastaan yksi sivu viidestäkymmenestäkolmesta. Juttu oli erittäin hyvä ja mietin, miksi maassamme ei ole erotuomaritoiminnasta yleisesti kertovaa lehteä. Pallottelin ajatusta omasta lehdestä, joka olisi erotuomareilta erotuomareille suunnattu. Kerroin ideasta kaverilleni, joka aloitti erotuomarina tänä vuonna. Hänestä idea oli loistava ja päädyimme suunnittelemaan, mitä tämä tekele voisi pitää sisällään. Pidimme tuumailutuokion paikallisessa ja parin tunnin ideariihen jälkeen olimme saaneet jommosen rungon kasaan sekä pidettyä Nuijan! perustamiskouksen.

Paavo hallitsee teknisen toteutuksen, mistä minulla ei ole mitään käsitystä. Minä taas tuon pöytään oman osaamiseni yritystoiminnasta ja kokemukseni erotuomarina toimimisesta. Nuija! ei keskity kuitenkaan pelkästään jalkapalloon vaan visiomme on kertoa palloilulajien erotuomaritoiminnasta laajemmin. Ensimmäinen numeromme keskittyy enemmän jalkapalloon, sillä vielähan on kesää jäljellä ja kausi on kesken. Tulevissa numeroissamme tuomme esiin erotuomaritoiminnan piirteitä ja tarinoita jääkiekosta, koripallosta, lentopallosta, salibandysta, jääpallosta, ringetystä, rugbyästä, pesäpallosta, futsalista sekä käsipallosta. Nuija! on tarkoitettu erotuomariperheen yhteiseksi lehdeksi, minkä kautta voimme oppia muiden kuin oman lajimme erotuomaritoiminnasta niin kotimaasta kuin ulkomailtakin.

Tarvitsemme teidän apuanne, jotta saamme lehden kattamaan koko maan eri piirien ja alueiden erotuomaritoimintaa. Olemme molemmat Pohjois-Savosta joten emme tiedä, mitä teidän alueellanne erotuomaritoiminnassa tapahtuu.

Teemme tätä lehteä rakkaudesta ja intohimosta erotuomaritoimintaa kohtaan, emme rahan takia, joten kaikki apu on tarpeen. Jos Sinulla on tietoa ja kokemuksia jakaa muille omasta palloilulajistasi niin ota meihin yhteyttä! Tarjoamme kaikille erotuomareille mahdollisuuden vaikuttaa lehden sisältöön ja erotuomaritoiminnan lajien väliseen lähentymiseen.

Erotuomarina toimimisen puolesta!

Riku Happonen & Paavo Martikainen

SJEL-terveiset erotuomareille

Kesäinen tervehdys!

Jalkapallokausi on kääntymässä hiljalleen toiselle puoliskolle ja tärkeimmät ottelut niin joukkueille kuin erotuomareille ovat vielä tulossa. Erotuomaritoiminta ei ole yksilöurheilua vaikka toisinaan se siltä tuntuukin. Useimmiten otteluissa on tuomitsemassa erotuomarikolmikko ja joissakin otteluissa on mukana myös erotuomarikouluttajia ja muita toimijoita

seuraamassa erotuomaritoimintaa.

Suomen jalkapalloerotuomareiden liitto (SJEL) tekee erotuomareiden taustalla erittäin pienillä resursseilla edunvalvontaa. Viime vuosina on tuntunut, että edunvalvonnalle ei ole enää samalla tavalla tarvetta kuin aiemmillä vuosikymmenillä on ollut. Monet erinäiset pienet asiat on kuitenkin osoittaneet, että keskitetty, vahva ja toimiva edunvalvonta on erityisen tärkeää, kun jotain odottamatonta tapahtuu. SJEL on viime vuosina neuvottellut mm. erotuomaripalkkioista liitto- kuin osittain myös piiritasollakin. Viimeiset vuodet on ollut tapetilla ns. erotuomarikortti. Korttia kun ollaan kovasti poistamassa. SJEL on vielä tähän mennessä pystynyt estämään tämän korttimuutoksen, mutta kuinka pitkään tämä mahdollista? Kuuluthan sinäkin ja erotuomarikerhosi SJEL:oon?

Suomessa on noin 50 toimivaa erotuomarikerhoa. Vuosittain erotuomarikerhot joutuvat äärimmäisen tiukalle. Erotuomareiden määrä on vuosi vuodelta pienentynyt ja monilla pienemmillä paikkakunnilla on vuosia ollut tilanne, jolloin peruskursseilla ei ole ollut yhtään osallistujaa. Mikäli kehitys jatkuu samansuuntaisena vielä muutaman vuoden, ajautuu tilanne vääjäämättä siihen, ettei kaikkiin otteluihin ole asettaa erotuomarikolmikoita tai että erotuomareiden taso ei vastaa asetettujen otteluiden vaatimuksia. Tulevaisuudessa on erityisen tärkeää, että Palloliitto ja sen piirit yhdessä alueella toimivien erotuomarikerhojen kanssa panostavat selkein resurssein ja taloudellisin panoksin tätä jatkuvaa erotuomaripulaa vastaan.

Myös erotuomareiden itse tulee huolehtia siitä, että oma paikallinen erotuomarikerho on aktiivisesti mukana SJEL:n toiminnassa. Mitä enemmän erotuomareita on kerhojensa kautta SJEL:n toiminnassa, sitä suurempaan ääneen voimme viestiä lajimme puolesta. Kukaan ei pärjää tässä jatkuvasti kiristyneessä maailmassa ilman toisten tukea.

Toiminnallista syksyä odottaen,
Riku Nyssönen
SJEL:n puheenjohtaja

Erotuomariksi lajin ulkopuolelta

”Lähdetkö alkeiskurssille kun siihen tarvittaisiin vielä yksi osallistuja, jotta ei tarvitsisi Kuopiossa toisten käydä sitä suorittamassa?”. Suunnilleen noilla sanoilla se alkoi noin puoli vuotta sitten kun kaverini luona olin NHL:ää katsomassa eräänä perjantain ja

kapalloerotuomari. Vain linjakokemus puuttu, mutta ei kai sitä kaikkea voi ensimmäisenä vuonna odottaa. No, annetaanhan junnujen lomailloilla ja katsotaan sitten taas mitä on luvassa. Veikkaan kuitenkin, että tämä ilo jatkuu myös ensi vuonna.

Paavo Martikainen

lauantain välisenä yönä. Sitä aiemmin minulla ei ollut mitään aikomusta ryhtyä erotuomariksi ja heitä tunsinkin vain pari kappaletta ja ihmettelin, miksi kyseiseen toimeen he olivat ryhtyneet. Kulunutta sanontaa käyttäkseni, siitä se ajatus sitten lähti.

Tiesin toki, että lisäalassa oli paljon jalkapallotoimintaa (no, olihan sitä muuallakin Suomessa niin miksei täälläkin). Olen enemmän jääkiekon penkki-seuraaja ja jalkapalloa pelannut vain ala-asteella ennen siirtymistäni pesäpallon maailmaan, mutta tuon peruskurssin käytyäni alkoi taas viehättää tämä kuningaslajiksikin kutsuttu. No en kyllä tuosta kurssista paljoakaan kostunut, vaan lähinnä seuraavat kuukaudet menivät ensimmäistä peliä odotellessa ja varusteita kasaan haaliessa. Vanhat nappikset eivät mahtuneet lähellekään, mutta ei onneksi jalka enää kasva ja talvella kesäjalkineet olivat onneksi kausialennuksessa. Lisäksi entinen koulukaverini suostui myymään minulle omia ylimääräisiä tuomarikampeitaan asevelihintaan.

Hallikauden kääntyessä kohti loppuaan ensimmäinen pelini sitten aikataulutettiin ja hataralla paikakunnan tuntemuksellani suuntasin hallille. Triplecheckit oli tehty, että kaikki on mukana ja jännitti niin perhanasti. Kello lähestyi kuutta ja odottelin hallilla pelin alkua. Mikähän junnupeli olikaan PK:n ja ToU:n välillä. En oikein tiennyt miten suhtautua, kun pelaajat ovat yli puolet minua nuorempia ja kuitenkin paljon rutinoituneempia tähän. Olin toki käynyt katsomassa (ohjeistettuna) miten homma hoituu, mutta olla sitten itse siellä parinkymmenen pelaajan keskellä ja yrittää tehdä kaikki mahdollisimman sujuvasti. Ei ollut helppoa ei. Peli nyt oli onneksi melko selvä, joten suurin huoli oli asiakirjojen täyttäminen pelin jälkeen ja niiden toimittaminen oikeille henkilöille. Erotuomaritarkkailijoita oli paikalla muistaakseni parikin kappaletta ja saamani palaute oli kovin vaihtelevaa.. toisen mukaan vihelsin liian vähän ja toisen palaute oli, että hyvä saada tuomari, joka antaa poikien pelata.

Sitten pelejä alkoikin siunaantua tasaisen tappavalla tahdilla ja osa pelaajista ja valmentajista tuli jo tutuksi. Osalle joukkueista en ole ehkä suosikkituomari, osa tykkää enemmän. Mutta niin kai se menee joka tapauksessa. Nyt kun turnauskokemustakin on tullut parin turneen verran, koen olevani täysiverinen jal-

Ensimmäinen Nuija!

Nuija! Lehden jokaisessa numerossa esitellään yksi pitkään erotuomarina toiminut henkilö. Ensimmäiseksi Nuijaksi valittiin Ylä-Savon Erotuomarikerhoa pitkään edustanut Terho Vuorela. Terho on päässyt jo erotuomarille kiitettävään 71 vuoden ikään, mutta sisäinen palo erotuomaritoimintaa kohtaan on pitänyt ikinuoren Terhon mukana kerhon toiminnassa vielä aktiivivuosien päätyttyäkin. Terho toimii Y-SEK sihteerinä sekä viimeisenä varamiehenä esteellisyyksien sattuessa viime hetkillä.

Terho Vuorela:

- syntynyt 1941 Alavudella isovanhempien luona sotaa paossa. Kotipaikka silloin Hämeenlinnan linna, jossa turvasäilyssä olevat naiset hoitivat äidin apuna.
- Sitten asuinpaikka vaihtui Naarajärveltä, Kuopioon, Ouluun, Vaasan ja takaisin Kuopioon.
- Opiskeluaika 4 vuotta Helsingissä

- Jalkapalloseurat pelaajana Oulussa Toppilan Kisa, Vaasassa Kiisto ja Vanhan Vaasan Meteor
- Kuusi vuotta nuorten valmentajana Meteorissa 1958-1963

Muisteluita:

Muutama vuosi sitten eräs tuttavani tokaisi, että ”jouduitko taas tuomariksi?”. Spontaanisti vastasin, etten suinkaan joutunut vaan pääsin. Kyllähän pelaaja haluaa pelata ja erotuomari tuomita. Sitä vartenhan sitä on tuomarikurssit käyty ja lisenssit maksettu. Monista erotuomarina toimiminen on jonkinlaista koiran hommaa. Erotuomareita kuitenkin aina riittää – joskus liikaakin, joskus liian vähän.

Erotuomariksi ryhtymiseen on monia syitä: Jatketaan pelaajauraa tai korvataan sen puutetta. Nuorille palkkiot ovat hyvää taskurahaa. Helsingissä nuoret tuomarit hankkivat suurissa turnauksissa taskurahansa, kun päivän viheltelevät itseään nuorempien pelejä. Itselleni Helsingissä opiskellessani erotuomarikortti vapaalippuna peleihin antoi enemmän ”tuloa” kuin tuomaripalkkiot.

Erotuomarina voi myös mitata johtamiskykyjään. Tavoitteenani on ollut onnistua parhaalla mahdollisella tavalla, mutta huomaamattomasti pelin johtamisessa. Ainahan se ei tietysti onnistu. Viimeisinä aktiivivuosina peleihin oli keskityttävä ihan eri tavalla kuin nuorempana. Ei voinut enää katsella ja nauttia pelistä samalla kun tuomitsi. Yksi hyvä syy tuomarina toimimiseen on pakko niin fyysisen kuin henkisenkin kuntonsa ylläpitäminen. Peleissä pitää pysyä hyväkuntoisten pelaajien vauhdissa.

Erotuomarikurssin kävin aika vanhana 23-vuotiaana Kuopiossa talvella 1965. Valmennuspuuhiin ei enää ollut aikaa sitoutua. Kurssi pidettiin sittemmin palaneessa Väinölänniemmen Hovissa, jossa edellisellä Kuopion aikanaani olin käynyt nyrkkeilyharjoituksissa. Hovi oli Hannes Kolehmainen patsaan vieressä.

Muista kurssilaisista on jäänyt mieleeni viereissä istunut Matti Käki, joka teki pitkän ansiokkaan uran niin tuomari-, tarkkailija- kuin kouluttajatehtävissäänkin. Paljon ovat koulutusmenetelmät siitä ajasta muuttuneet. Sääntökirja toki silloinkin oli, mutta esimerkit piirreltiin mustalle taululle nykyisten tietokoneiden ja videoiden sijasta. Kenttäkoulutus-tilaisuuksia silloin ei pidetty lainkaan.

Pelejä Kuopiossa oli helppo tuomita. Olinhan itse vuosikaudet aktiivisesti pelannut ja junioreille sääntöjä opettanut. Meteorin Ykkösen valmentajani Jarl Lybeckin kanssa käänsimme joskus valmennus- ja erotuomarioppaita ruotsista suomeksi – tai Jali käänsi ja minä kirjoitin koneella puhtaaksi. Siinäkin sääntöjä oppi.

Kun itse pelasin, purnasin usein tuomareille. Peleissä ei monestikaan ollut rajamiehiä eli nykyisiä avustavia. Pelasin kärjessä ja Meteorin taktiikkana oli syöttää minulle stickareita eli läpisyöttöjä kuten Vaasassa sanottiin. - ja eiväthän ne tuomarit uskoneet, että olin niin nopea! Mutta ei silloin varoituksia jaettu, vaikka jatkuvasti oli tuomarin kanssa eri mieltä. Arvo Jokinen oli tuomarien mallina ja ei Arvo monta korttia pitkällä urallaan antanut. Samaa linjaa noudatin itse liiankin kanssa. Epäiltiin, ettei minulla kortteja edes ollut.

Itse sain ensimmäisen ja ainoan vasta 1980-luvulla Matti Korpiahallalta puulaakissa, kun hän näki minut paitsiossa tajuamatta nopeaa pyräystäni liberon ohitse pistopallon perään. Matti ei antanut yhtään arvostella tuomioita vihelsi sitten oikein tai väärin. Erotuomarina minunkin olisi pitänyt ymmärtää, että kun pilli on soinut, ei se tuomio siitä miksiään muutu. Korkeintaan jaetaan suunsoitosta varoituksia.

Kuopiossa minua ei kukaan tuntenut ja tuomarointihan on paljon helpompaa, kun sai olla olevinaan tuntematta mestaruussarjassakin pelanneita vanhoja konkareita. Ylimmillä sarjatasoilla en koskaan ole vihellelyt enkä edes avustavana toiminut. Hyvin sinne olisi voinut päästä jo juristin tutkinnonkin ansiosta. Mutta ensin opiskelu oli niin kovaa,

Pesäpallotuomarointi - tiukkoja pesäkilpoja ja kinkkisiä sääntöjä

ettei aikaa jäänyt. Sitten tulinkin jo Iisalmeen samaan kaupunginsihteerin virkaan, josta jäin 36 ½ vuoden jälkeen eläkkeelle vuoden 2004 lopussa. Sen viran ohessa ei paljon muuta ehdi harrastella. Raahen edesmennyt kollega sanoikin osuvasti, ettei se ole mikään virka vaan elämäntapa.

Iisalmissa ensimmäiset pelit tuomitsin kesällä 1968. Mieleeni on jäänyt Pallo-Kerhon kakkosen ja PaVen ottelu, jossa nopeasti pyrähtelevä Pertti Kääriäinen ja Heikki Jernfors ottivat tiukasti yhteen. Komensin Peran pelaamaan toiselle laidalle ja peli rauhoittui.

Ylä-Savon erotuomarikerhossa olen ollut kolme vuotta puheenjohtajana, mutta omimmillani olen sihteerin ja rahastonhoitajan hommassa, nyt viidettä vuotta. Itsellenikin hämmästykseksi erotuomarivuotia tulee 47. Nyt meillä on niin paljon nuoria tuomareita, että on hyvä aika siirtyä syrjemmälle heiltä pelejä viemästä.

Mitä jalkapallolta kaipaisin:

Vaasassa 1950-luvulla pidettiin erotuomarien ja pallovalmentajien yhteisiä kuukausikoukkuja. Silloin olin juniorivalmentajapuolella ja näitä palavereja todella odotti. Ne pidettiin aina jossain kahvilassa ja kukin osti kahvinsa ja pullansa omillaan. Ei siihen aikaan ollut rahaa erotuomarikerholla puhumattakaan seuroista. Näissä kokouksissa oppi todella paljon ja Kuopioon muutettuani oli todella helppoa siirtyä valmennuspuolelta erotuomaripuolelle. Valmentajia olen sen jälkeen arvostanut, sillä he joutuvat suurimmalta osaltaan tekemään työtä ilman minkäänlaisia korvauksia, kun erotuomarina saamme sentään vähän taskurahaakin haukkumisten palkaksi.

Miten muuttaisin sääntötulkintoja:

Loukkaantuneen pelaajan ”pakottaminen” sivurajalle hoidon jälkeen on joskus kohtuutonta, kun rikkonut pelaaja saa pelata ja joukkueensa pääsee pelaamaan miesylivoimalla.

Johtoasemassa olevan joukkueen maalivahdin turhanaikainen viivyttely pallo jaloissaan voitaisiin estää katsomalla se epäurheilijamaiseksi käytökseksi.

Erotuomarivitsi:

Vielä loppuun paras muistamani erotuomarivitsi vai olikohan ihan tositapaus Kokkolasta. Siellä oli erityisen lihava, mutta hyvä erotuomari Pentti Leivo Vaasasta mestaruussarjaottelussa. Joku rouva oli ensimmäisen kerran peliä katsomassa ja häneltä kysyttiin, ymmärsikö hän pelistä mitään. Rouva sanoi ymmärtävänsä, että keltapaitaiset kuopiolaiset yrittivät palloa toiseen ja raitapaitaiset kokkolalaiset toiseen maaliin, mutta sitä hän ei ymmärtänyt, miksei se mustapukuinen lihava mies saanut poistua keskiympyrästä.

Nuija! kiittää Terhoa muisteloistaan, jotka antavat meille nuoremmille erotuomareille intoa, ohjeita ja näkemystä omien erotuomariurien jatkamiseen.

Pesäpallossa tuomariporukka koostuu viidestä tuomarista. Ottelua johtavan pelituomarin apuna kentällä toimivat syöttötuomari, kakospesätuomari, kolmospesätuomari ja takarajatuomari. Pelituomarin ja pesätuomareiden haasteena kentällä ovat tiukat pesäkilvat, kun taas syöttötuomarin vastuulla ovat etenkin lukkarin syöttöjen tekninen puhtaus, sekä laittomien lyöntien viheltäminen.

Miesten superpesiksessä pallo kulkee parhaillaan yli 150 km/h niin heittäessä kuin lyödessä. Parhaat etenijät pyyhkäisevät 30 metrin matkan 3,7 sekunnin tuntuman. Kun yhtälöön lisää erittäin nopean keinonurmen pelialustana, ei peleistä vauhdikkaita tilanteita puutu. Tuomari tiimin on oltava yhtenäinen tiimi, tuomareilla on oltava selkeät tavat sijoittua kentällä, sekä sopiva valmiustila tiukkojen tilanteiden tuomitsemiseen.

Pesäpallokulttuuriin on vuosikymmeniä kuulunut pelaajien vahva tunteiden näyttäminen. Usein henkistä mittelöä käydään pelaajien välillä, mutta huipputasolla myös tuomari saa oman osansa psykologisesta hyökkäyksestä. Etenkin syöttötuomarit ovat kovilla; tulkinnanvara syötön korkeudessa aiheuttaa parran pärinää puolin ja toisin. Tiukoissa otteluissa pelituomarin pelinlukutaidot ja hyvät johtajan ominaisuudet ovat tarpeen. Oman mausteensa huippupesikseen tuo myös katso mokulttuuri, johon kuuluu voimakas omien puolustaminen – myös tuomariratkaisujen jälkeen.

Superpesiksessä on tällä hetkellä hieman toistakymmentä vakiotuomariparia. Sen lisäksi eteviä tuomareita tarvitaan kesäiltaisilla kentillä useita kymmeniä, sillä naisten superpesis, miesten ykköspesis, nuorten huippupesis ja vireät alasarjat työllistävät paljon raitapaitoja. Ahkerimmat tuomarit viheltävät kesässä 40-50 ottelua – aikamoinen urakka!

Maamme kansallispeli saa olla ylpeä nuorten tuomareiden koulutuksesta. Lapsille ja nuorille tarkoitettujen pesäpalloleirien yhteydessä otteluita tuomitsemaan saapuu satoja nuoria, 10-18-vuotiaita tuomareita. Leirien yhteydessä tuomarit saavat arvokasta vihellyskokemusta ja leirien sisältöön kuuluu myös sääntökoulutusta. Leireillä nuoria tuomareita ovat opastamassa kokeneet huipputuomarit, heidän tehtävänä on tarkkailla pelejä ja antaa rakentavaa palautetta uraansa aloitteleville raitapaidoille. Juuri leirin ansiosta pesäpalloon on virrannut nuoria tuomareita vuodesta toiseen, mikä on hieno asia.

Olen aikaisemmin pesäpallotuomarin ohella viheltänyt myös salibandya ja jääkiekkoa. Fyysisesti tuomareitehtävien hoitaminen ei pesäpallossa vaadi mahdollisuuksien mukaan sääntöknopit ja lajin yllätyksellisyys tekevät lajista hieman muista poikkeavan. Pesäpallossa on helppo löytää haasteita, takarajalta voi askeleittain edetä kohti haastavinta syöttötuomarin hommaa. Vaikka olen itse laittanut Fox-pillin naulaan, annan mielelläni vinkkejä nuorille, huipulle pyrkiville tuomareille.

Tervetuloa pesäpallokentille ja – katsomoihin!

Alexi Kortelainen

A-tason pelituomari (miesten superpesis) 2008–2011

MM-Reiska Vesannolla 20.-21.7.2012

Järjestyksessään kuudes MM – Reiska edustaa erotuomaris-
tolle hieman erilaista toimintaa kuin normaalit ottelut. Ky-
seessä on enemmän puulaakityylinen turnaus, jossa ei men-
nä niin tosimelellä. Kentät ovat pienemmät ja pelaajamäärät
vähemmän kuin normaalisti pienen kentän otteluissa. Lisäk-
si erikoisuutena ovat pelikengät, joiden on turnaussääntö-
jen mukaisesti oltava viralliset Aino- tossut ja Reino-tossut.
Miespelaajien on käytettävä Reinoja ja naisten taasen Ainoja.
Otteluita pelataan neljällä kentällä ja ne alkavat sekä loppuvat
aina yhtä aikaa. Näin ollen erotuomari ei tarvitse välttämättä
edes omaa kelloa. Ottelun kesto on 15 minuuttia. Seuraava
raportti on paikalla olleelta erotuomarilta, jolle kokemus tur-
nauksesta oli ensimmäinen.

”Ja tapahtui niinä päivinä ennen Iisalmen tyttöturnausta,
Puma Cupia, kun Y-SEK erotuomarit saivat sähköpostia siitä,
ovatko kiinnostuneita tuomitsemaan tämän vuoden Reiskan
MM-turneessa. Tuolloin olin vielä sairauslomalla vasemman
jalkani puolesta (surullista oli, että jalka meni reinoilla kä-
vellessä) ja vähän mietin asiaa, mutta viikkojen kuluessa olin
taas täydessä iskussa ja ilmoittelin olevani mukana miesvah-
vuudessa tuomaroimaan osaa 203 pelistä. Ja harva sitä muu-
tenkaan pääsee ensimmäisenä tuomari vuotenaan tuomaroim-
alla maailmanmestaruustasolla. Siispä olin ainoa uusi ero-
tuomari joka sai kunnian liittyä ”likaiseen tusinaan”.

Kuten jo tuossa mainitsinkin, pelejä tulisi olemaan 203 ja
tuomareita 12. Urakkaa siis tulisi riittävästi jokaiselle, mutta
mikäs siinä. Kunto kasvaa ja saa paljon raitista ilmaa. Siitähän
ei ollut mitään hajua, tulisiko satamaan vai paistaisiko aurin-
ko. Get ready for everything! Se olisi vamaa, että paljon Rei-
noja ja Ainoja paikalla tulisi olemaan.

Sopimuksen mukaan bussi lähtisi kello 9.15 (laittoman ai-
kaista minulle näin kesällä, mutta pakotin itseni heräämään)
ja edellisenä iltana pakkaamani varustekassin ja vaaterepun
kanssa suuntasin lähtöpaikalle. Sieltä kuskimme saapuikin
sitten noutamaan meitä ja suuntasimme kohti Vesantoa, tuo-
ta Reino-tossujen valtakuntaa. Matkalla jaettiin ensimmäiset
pelit tuomareille ja kertailtiin sääntöjä. Asiaan vihkiytymättö-
mille kerrottakoon, että kenttäpelaajia saisi olla neljä ja maa-
livahti, pelivälineenä lasten jalkapallo ja ainoat sallitut pelijal-
kineet ovat miehillä reinot ja naisilla ainot. Siinäpä tärkeim-
mät. Turnauspaikalle saavuttiin ajoissa kiitos Miika-Heikin
kuljettajan taitojen ja ehkä osittain hyvän tuurinkin. Sää oli
kuin morsian, vaikka muuten koko kesän oli satanut. Mitä ih-
mettä tämä nyt oli?

Itselläni oli tarkoitus olla näin alkuun pelkkää harrastesar-
jaa tänä vuonna, katsoisi jos myöhemmin tulee tuomarivajet-
ta niin ehkä kilpasarjaakin. Ensimmäisen pelin alkaessa läm-
mintä oli parikymmentä ja aurinko paistoi taivaan täydeltä.
Kyllä tässä kelpasi pelata ja tuomaroida. Tunnelma oli hyvä
kaikilla 88 joukkueella ja tuomareillakin, ainakin toistaiseksi.
Säännöt vaan eivät kaikilla pelaajilla tuntuneet olevan kaikilla
aivan hallussa, vaan niitä piti kertailta joskus kesken pelin-
kin. Siitä se kuitenkin pelien edetessä kaikille selkeni, mikä
on pelin idea ja pelit menivät uusilta joukkueiltakin aina vaan
sujuvammin. Kaksi ensimmäistä peliäni menivät putkeen,
mutta sitten tapahtui yhteentörmäys pelaajan kanssa 20 se-
kuntia ennen kolmannen pelin loppua ja nilkka hieman vään-
tyi. Siinäpä olikin vähän pähkäyttävää, että kykenikö toisena

päivänä enää tuomaroimaan vai jäikö tämä hupi nyt tähän.
Onnekseni nyrjähdys ei ollut paha, vaan toisena päivänä olin
jo täydessä iskukunnossa, tosin sidotulla nilkalla. Lauantai-
na sattui sellainen vahinko, että jossain välissä satoi. Tietysti
juuri kun itse olin viheltämässä. Kerta kaikkiaan hieno tur-
naus ja kokemus! Omaksi saldokseni jäi sitten kuusi vihellet-
tyä peliä. Ensi vuonna sitten on edessä paremmalla tuurilla
hieman suurempi määrä otteluita.

No jotta ei aivan jäisi itsestä kertoiluksi, niin kerrotaan
tärkeimmät eli voittajat! Ainojen harrastesarjan voitti Flying
Cows, Reinojen Team Estonia naapurimaastamme Virossa.
Kilpasarjojen voitot menivät Ainojen puolella viime vuoden
tapaan Mansikkatyöille ja Reinojen sarjassa voiton nappa-
si FC keskiviikko. Täydet tulokset löytyvät osoitteesta www.
mmreiska.fi. Ehdottomasti käymisen arvoinen tapahtuma!
Eli jos ensi vuonna on tekemisestä puutetta keskellä kesää,
niin tulkaa ainakin katsomaan kun sisä-Savossa tossu len-
tää!”

Paavo Martikainen

Sääntöcorneri

Jokaisessa numerossamme olevassa sääntöcorne-
rissa paneudumme yhteen jalkapallon lainalaisuuk-
sista. Ensimmäisessä cornerissa käsittelemme maalin
hyväksymistä ja hylkäämistä. Oikeat vastaukset löyty-
vät kysymyksen jälkeen. Ethän fuskaa niin parannat
sääntötuntemustasi. Montakos sait oikein?

			Ei maalia
Onko maali hyväksyttävästi suoritettu			
1	Pelaaja potkaisee alkupotkun suoraan vastustajan maaliin	x	
2	Pelaaja potkaisee kulmapotkun suoraan vastustajan maaliin	x	
3	Pelaaja heittää rajaheiton suoraan vastustajan maaliin		x
4	Pelaaja heittää rajaheiton suoraan omaan maaliin		x
5	Pelaaja potkaisee suoran vapaapotkun vastustajan maaliin	x	
6	Pelaaja potkaisee suoran vapaapotkun omaan maaliin		x
7	Pelaaja potkaisee epäsuoran vapaapotkun suoraan vastustajan maaliin		x
8	Pelaaja potkaisee epäsuoran vapaapotkun suoraan omaan maaliin.		x
9	Erotuomari on viheltänyt paitsion. Pelaaja potkaisee pallon suoraan vapaa- potkusta vastustajan maaliin .		x
10	Puolustavalla joukkueella suora vapaapotku omalla rangaistuspotkualueella. Pelaaja potkaisee pallon maalivahdin kosketuksen kautta omaan maaliin.		x
11	Pelaaja potkaisee normaalissa pelitilanteessa pallon, siten että se on suun- tautumassa varmuudella ohi maalin. Matkalla pallo kuitenkin kimppoa ero- tuomarista maaliin.	x	
12	Rangaistuspotkussa pelaaja potkaisee pallon kohti maalia. Pallo tulee tolpas- ta takaisin potkaisijalle, joka tekee maalin		x
13	Rangaistuspotkussa pelaaja potkaisee pallon kohti maalia. Maalivahti torjuu pallon, mutta rangaistuspotkaisijan kanssapelaaja tekee maalin tultuaan ran- gaistuspotkualueelle vasta potkun jälkeen.	x	
14	Rangaistuspotkun suorittajan kanssapelaaja rikkoo sääntöjä tilanteessa, mutta pallo menee maaliin		x
15	Rangaistuspotkun aikana maalivahti rikkoo sääntöjä tilanteessa, mutta pallo menee maaliin		x

Punainen kortti!

16	Rangaistuspotkun suorittaja rikkoo sääntöjä tilanteessa, mutta pallo menee maaliin	x
17	Rangaistuspotkun aikana maalivahdin kanssapelaaja rikkoo sääntöjä tilanteessa, mutta pallo menee maaliin	x
18	Rangaistuspotkun aikana molempien joukkueiden pelaajat rikkovat sääntöjä tilanteessa samaan aikaan, mutta pallo menee maaliin	x
19	Normaalissa tilanteessa maalivahti torjuu pallon maalinmenon kädessään olevalla säärisuojalla	x
20	Kentälle on tullut katsoja, joka estää varman maalin potkaisemalla pallon pois tilanteesta	x
21	Joukkueella epäsuora vapaapotku. Erotuomari on unohtanut nostaa käden ylös epäsuoran vapaapotkun merkiksi. Pelaaja potkaisee pallon suoraan maaliin.	x
22	Kulmapotkutilanteessa pallo kimpoaa etutolpasta takaisin potkaisijalle, joka laukoo pallon suoraan maaliin	x
23	MV potkaisee omalta rangaistuspotkualueelta pallon käsistään suoraan vastustajan maaliin	x
24	MV heittää omalta rangaistuspotkualueelta pallon suoraan vastustajan maaliin	x
25	MV heittää omalta rangaistuspotkualueelta pallon suoraan omaan maaliin	x
26	Hyökkäävän joukkueen pelaaja on ajautunut maalin sisälle hänen kanssapelaajan laukoessa pallon maaliin	x
27	Hyökkäävän joukkueen pelaaja on ajautunut maalin sisälle ja ohjaa sieltä äännekkäästi kanssapelaajaansa, joka laukoo pallon maaliin	x
28	MV pitää palloa kämmenellään omalla rangaistusalueellaan, vastapuolen hyökkääjä pukkaa palloon osumatta maalivahtiin ja potkaisee pallon maasta maaliin.	x
29	ET pudottaa ET-pallon maahan, josta pallo menee suoraan maaliin osumatta kenenkään matkalla	x
30	Joukkue on tehnyt lisäajalla maalin. Juuri kun alkupotku on annettu, ET huomaa, että ottelua on pelattu 2 min. liian kauan.	x

”Turun Erotuomarikerho on huolestunut erotuomareihin kohdistuneista fyysisen koskemattomuuden loukkauksista ja laittomista uhkauksista sekä piirin kurinpitovalioikunnan antamien rangaistuksen keveydestä. Jalkapallo on erotuomareille vapaaehtoisuuteen perustuva harrastus. On pöyristyttävää, että joidenkin otteluiden jälkeen pitää pelätä väkivaltaa tai kuulla sanallisia uhkauksia pelaajien tai taustahenkilöiden taholta. Erotuomarikerhon hallitus on valitettavasti huomannut tällaisten jalkapalloon kuulumattomien asioiden lisääntyneen viime vuosina.

19.5. pelatun Vitosen ottelun jälkeen on tapahtunut erotuomariin kohdistunut kivenheitto sekä ylävartaloon osunut lyönti. Ottelun aikana erotuomaria oli pelaajan toimesta uhkailtu ja varoiteltu kaupungilla tapaamisesta. Suomen Palloliiton Turun Piiri antoi kahdelle pelaajalle tilanteesta ainoastaan muutaman ottelun lisäpelikiellon. 14.6. pelatussa Vitosen ottelussa pelaaja yritti päällään puskea erotuomaria, siinä kuitenkin onnistumatta. Kun erotuomarin fyysistä koskemattomuutta loukataan, on kurinpidollisten sanktioiden oltava äärimmäisen tuntuvat. Myös joukkuetta on sanktioitava. Saksan jalkapalloliitto langetti erotuomaria kerran lyöneelle pelaajalle 12 kuukauden mittaisen pelikiellon. (Iltasanomat 1.6.2012).

Aikaisemmissa urheilun oikeusturvalautakunnan päätöksissä erotuomariin kohdistuneista väkivaltaisuuksista on määrätty aivan eri luokan rangaistuksia, kuin mitä Palloliiton Turun Piiri langettaa. Päätöksessä 1/2005 jalkapallon pelaaja sai erotuomariin kohdistuneesta puskusta 1,5 vuoden pelikiellon. Pallon heittämisestä kohti toimitsijapöytää ja sen osuessa erotuomariin seurauksena oli 10 ottelun pelikielto (UOL 7/2009). Jalkapallovalmentajan halventava kielenkäyttö erotuomaria kohtaan aiheutti 9 kuukauden toimitsijakiellon (UOL 17/2010)

Mikäli vakavaa uhkailua tai pelottelua ilmenee, voi siitä tarvittaessa tehdä jopa rikosilmoituksen. Fyysinen väkivalta ja laittomat uhkaukset ovat aina rikoksia ja ne on otettava vakavasti. Turun Erotuomarikerho tukee täysin voimin erotuomaria, jonka fyysistä tai henkistä koskemattomuutta loukataan. Tällaisiin tilanteisiin tulee puuttua heti. Yhtenä äärimmäisenä keinona voidaan pitää erotuomarien esteellisyyttä kyseisen joukkueen otteluihin. Jatkossa tulemme pitämään luetteloa joukkueista, joiden taholta erotuomarin koskemattomuutta on loukattu tai erotuomareita kohtaan on käyttäytytty törkeästi. Julkinen keskustelu on pelkästään hyvää, ja erotuomarikerho tällä tiedotteellaan tuo asian esille ja toivoo joukkueiden, pelaajien ja erotuomarien voivan toimia keskenään sovussa ja reilun hengen mukaisesti.”

Nuija! toimitus tuomitsee kaiken erotuomareita kohtaan esitetyn niin fyysisen kuin henkisen väkivallan. Meitä on muutenkin vähän ja tällaiset tapaukset saavat jokaisen miettimään tämän vapaaehtoistyön kannattavuutta omaan terveyden uhalla. Mikäli erotuomarin fyysistä koskemattomuutta rikotaan, on pelikiellojen oltava tuntuvia ja linjassa koko maan osalta! Tässäpä on miettimistä Palloliiton päättäjille tulevan kauden 2013 sääntölinjauksiin. Minulla on ollut erimielisyyksiä monenkin pelaajan kanssa urani aikana, mutta fyysistä koskemattomuuttani ei ole koskaan rikottu. Eräs tuntemani pelaaja ilmaisi pelaajien ja erotuomarien välistä suhdetta niin hyvin, että lopetan kappaleen hänen sanoihinsa. ”Ottelu kestää 90 minuuttia ja loppuvihellyksen jälkeen erimielisyydet jätetään kentälle!”

Nuijan! kansainvälinen katsaus

Pyrimme saamaan jokaiseen lehtemme ripauksen kansainvälisyyttä ja tällä kerralla katsaus tulee Liettuasta.

1. Introduce yourself,
2. How long have you being a referee,
3. What level are you at in refereeing,
4. How much referees are paid (euros) each match in Lithuania?
5. Your international career so far?
6. What is the referee situation in Lithuania?

My name is Vytenis Kazlauskas. At the moment I am in “the perfect age” – 25 years old. I am Lithuanian. I live in Kaunas where I was born. All my life is active and far away from routine. The main focus is on refereeing. I graduated tourism and hotel management, studied in Finland as Erasmus student also had internship in Greece and many other projects abroad. Beside that I am referee.

I've started to be a referee since I was 12 ½ years old year in 1999. So basically I can say that at the moment I've spent half of my age on being ref. In my generation I'm 3rd referee. My grandfather was a referee in Lithuania at early 1950's. My father began refereeing since 1973 and he was promoted to top league in 1975. He got international license since year 1992 to 2000. After that my father continued as a national referee and had his last game four years ago. Now my father works as an observer. I am proud of my family so much because I am sure that my grandfather and my father were good referees and they both were international assistant referees. I was a little unlucky because I born in 1987 and my grandfather died in 1986 so I was not able to see him face to face or refereeing games but I have heard lot of good things about him from people who knew my grandfather very well and very close.

In my country I am refereeing in the top division. As a referee here I have National category as assistant referee – FIFA. It's very useful that I can do it here in both positions. Generally in top division I work as AR (Assistant Referee) in top divisions reserve teams and 1st. league (and below) – as R. (Referee)

In Lithuania payment is not that high as in other Europe countries (if we try to compare Lithuania with Spain, Italy, France or others we would be very poor). Per game in top league the R gets little more than 120 Euros plus fuel expenses (AR 65 Euros). In top leagues reserved teams and 1st league you get half less and in 2nd league half less than in 1st league and so on. In third league half less than 2nd league and then in all amateur leagues more or less the same as in 2nd or 3rd league (depends on in which city the game is played).

I've been refereeing in Nyon (Switzerland). There I had special course which called CORE program organized by UEFA. It's like special academy for new promising referees. So at first CORE 1 course we took part and practice there according the program which was made by professional mentors. The head of the course were David Elleray (England) and Jaap Uilenberg (Nederlands). Also it was specialist for fitness part – Bart Gilis (Belgium). It was fantastic period of time when I could practice little less than a month.

At the moment we have around 300 referees in Lithuania. Nine of them are international (FIFA). 3R and 6 AR. We have 10 referee teams which take part in top league. More or less each team has the same amount of games per month.

Tapasin Vyteniksen Vaasan Ammattikorkeakoulussa syksyllä 2007, jossa toimin KV tutorina opiskelujeni ohessa. Vytenis oli ensimmäinen vaihto-opiskelija, jota tutoroin. Meitä yhdisti jo tuolloin erotuomariharrastus ja näin vuosienkin jälkeen hän suostui Nuijan! vierailivaksi kolumnistiksi. Kiitos Vytenis! Ačiū Vytenis!